

Uddrag fra:

Bertolt Brecht

DET GODE MENNESKE FRA SEZUAN

Parabel for teater

Oversat af Finn Methling

DET KONGELIGE TEATER

SÆSON 11-12

1. uddrag:

1. EN LILLE TOBAKSbutik

Tilstede på scenen:

ShenTe

Fru Shin

Konen

Manden

Nevøen

Den arbejdsløse

Butikken er ikke færdigindrettet og har ikke åbnet endnu.

SHEN TE (til publikum)

Det er tre dage siden, guderne var her. De sagde, de ville betale for værelset. Og da jeg så, hvad de havde givet mig, var der over tusind sølvdollar. Jeg har købt en tobaksbutik for pengene. Jeg flyttede ind i går, og jeg håber at kunne gøre meget godt. Der har vi f.eks. fru Shin, forretningens tidligere indehaverske. Hun kom allerede i går og bad mig om ris til sine børn. Og nu kommer hun igen med sin gryde.

Fru Shin ind. De to kvinder bøjer sig for hinanden.

SHEN TE

Goddag, fru Shin.

FRU SHIN

Goddag, frøken Shen Te. Hvordan befinder du dig i dit nye hjem?

SHEN TE

Godt, tak. Hvor har dine børn tilbragt natten?

FRU SHIN

Å, i et fremmed hus, hvis man kan kalde den barak for et hus.

Den yngste hoster allerede.

SHEN TE

Det er slemt.

FRU SHIN

Du ved slet ikke, hvad der er slemt. Dig går det godt. Men du skal nok få gjort dine erfaringer i biksen her. Det er et fattigkvarter.

SHEN TE

Du sagde, at arbejderne fra cementfabrikken kommer her hver dag ved tolvtiden.

FRU SHIN

Jae, men ellers er der ikke et menneske, der køber her. Ikke engang naboerne.

SHEN TE

Det sagde du ikke noget om, da du solgte mig butikken.

FRU SHIN

Begynder du nu også at bebrejde mig! Først berøver du mig og mine børn vores hjem, og så hedder det en biks og et fattigkvarter.

Hun græder

SHEN TE (hurtigt)

Nu henter jeg risen til dig.

FRU SHIN

Du må også låne mig nogle penge.

SHEN TE (mens hun ryster ris i gryden)

Det kan jeg ikke. Jeg har jo ikke solgt noget endnu.

FRU SHIN

Jamen, jeg skal bruge dem. Hvad skal jeg leve af? Du har taget alt fra mig.

Hun river gryden ud af hænderne på Shen Te.

SHEN TE

Du må ikke være så vred!

Et ældre par og en ung mand i luvslidte klæder kommer ind.

KONEN

Min kære Shen Te. Vi har hørt, det går dig så godt nu. Du har fået en forretning! Vores tobaksforretning er gået nedentom og hjem. Og så tænkte vi, at vi måske kunne være hos dig i nat. Du kender min nevø? Han gik med. Han bor altid hos os.

NEVØEN (ser sig omkring)

Pæn forretning!

FRU SHIN

Hvem er det?

SHEN TE

De var mine første værtsfolk, da jeg kom til byen.

(til publikum)

Da den smule penge, jeg havde, var væk, satte de mig på gaden.

Nu er de måske bange for,

jeg vil sige nej, De er fattige.

De er hjemløse.

De har ingen venner.

De trænger til nogen.

Hvor kan man så sige nej?

(venligt til de nyankomne)

Velkommen! Jeg vil gerne give jer husly.

KONEN (mens Shen Te kommer med the)

Vi må hellere slå os ned her bagved, så generer vi dig ikke.

MANDEN

Vi skal nok give dig nogle fiduser. Det er også derfor, vi er kommet.

FRU SHIN (hånligt)

Der kommer forhåbentligt også kunder:

KONEN

Den var til os.

MANDEN

Schhh! Der er en kunde!

En laset mand ind.

DEN ARBEJDSLØSE

Jeg hører du åbner i morgen. Jeg tænkte, der er tit noget, der bliver beskadiget, når man pakker ud. Har du en cigaret til overs?

KONEN

Det er lige stærkt nok: komme og tigge om tobak! Havde det så bare været brød!

DEN ARBEJDSLØSE

Et par sug, og jeg bliver et nyt menneske.

SHEN TE (giver ham cigaretter)

Det er vigtigt at blive et nyt menneske. Jeg åbner forretningen med dig som min første kunde, du skal bringe mig held.

Den arbejdsløse tænder hurtigt en cigaret, inhalerer og går hostende bort.

FRU SHIN

Når du åbner på den måde, er der ikke noget tilbage om tre dage.

MANDEN

Jeg tør vædde med, han havde penge.

SHEN TE

Han sagde da, han ikke havde nogen.

NEVØEN

Hvor ved du fra, han ikke har løjet for dig?

SHEN TE (opbragt)

Hvor ved du fra, at han løj for mig?

KONEN (ryster på hovedet)

Hun kan ikke sige nej! Du er for god, Shen Te. Hvis du vil beholde din forretning, må du lære at sige nej engang imellem.

2. uddrag

2. TOBAKSBUKTIKEN

Tilstede på scene:

Shui Ta

Konen

Manden

Nevøen

Drengen

De øvrige gæster

Sovende mennesker overalt. Lampen brænder endnu. Det banker.

KONEN (rejser sig søvndrukkent)

Shen Te! Det banker! Hvor er hun?

NEVØEN

Hun henter nok morgenmad. Hr. fætter betaler!

Konen ler og tøfler hen til døren. En ung herre ind, fulgt af snedkeren.

DEN UNGE HERRE

Jeg er fætterren!

KONEN (som faldet ned fra månen)

Hvem er du?

DEN UNGE HERRE

Mit navn er Shui Ta.

GÆSTERNE (skubber hinanden vågne)

Fætterren! Hendes fætter! — Men det var jo en spøg, hun har slet ingen fætter!

NEVØEN

Er du vores værtindes fætter, min herre, må du skaffe os noget morgenmad i en fart!

SHUI TA (slukker lampen)

Vær venlig at klæde jer på, så jeg kan komme til at åbne min butik.

MANDEN

Din butik? Jeg troede det var vores venindes?

Shui Ta ryster på hovedet.

MANDEN

Hvad? Er det ikke hendes?

SVIGERINDEN

Hun har altså bedraget os! Hvor er hun for resten?

SHUI TA

Hun er blevet opholdt. Jeg skulle hilse og sige, at hun ikke længere kan gøre noget for jer, nu hvor jeg er her.

KONEN (dybt rystet)

Og vi anså hende for at være et godt menneske!

NEVØEN

Tro ham ikke! Lad os finde hende!

MANDEN

Ja. (Han organiserer eftersøgningen) Du og du og du og du, led alle vegne. Vi bliver her og holder fæstningen. Og du sørger for, at vi får noget at spise. (Til drengen) List over til bageren og stop blusen fuld.

SVIGERINDEN

Tag også et par af de små gule kager!

MANDEN

Men pas på bageren! Og betjenten!

Drengen nikker og går. De øvrige afslutter påklædningen.

SHUI TA

Får butikken ikke et dårligt rygte, hvis I stjæler fra bageren?

NEVØEN

I skal ikke bryde jer om ham. Vi finder hende hurtigt, og så skal hun nok sætte ham på plads.

SHUI TA (roligt)

I finder hende ikke. Min kusine beklager naturligvis, at hun ikke kan overholde gæstevenskabet's love til ubegrænset tid,

men I er desværre for mange. Dette er en tobaksbutik, og frøken Shen Te skal leve af den.

MANDEN

Vores Shen Te ville aldrig i livet kunne sige sådan noget.

3. uddrag

5. Tobaksbutikken

Tilstede på scene:

Shui Ta/ Shen Te

Sun

Fru Shin

Husberstyrerinden

[...]

SUNS STEMME (udenfor)

Er det frøken Shen Te's butik?

SHINS STEMME

Ja, det er det. Men i dag er fættereren der.

Shui Ta løber med Shen Te's lette skridt hen mod et spejl og skal lige til at begynde at ordne sit hår, da hun — i spejlet — opdager fejltagelsen. Hun vender sig sagte leende bort fra spejlet. Yang Sun ind. Fru Shin nysgerrigt bagefter. Hun går bag ham ind i baglokalet.

SUN

Jeg er Yang Sun. Er Shen Te her?

SHUI TA

Nej, det er hun ikke.

SUN

Jeg går ud fra, at du er klar over hendes og mit forhold?
God, lille forretning: Jeg troede ellers hun tog munden lidt for fuld. Jeg kommer til at flyve igen! (Han tager en cigar, og Shui Ta giver ham ild). Tror du vi kan klemme tre hundrede sølvdollar ud af forretningen?

SHUI TA

Hun lovede dig måske pengene lidt for hurtigt.

SUN

Jeg må have pengene nu eller aldrig. Og pigen hører ikke til de nærige. Mellem os sagt: Det har ikke skortet på noget indtil nu. Hvad der jo kun taler til hendes fordel.

SHUI TA

Tør jeg spørge, hvad de fem hundrede sølvdollar skal bruges til?

SUN

Chefen på flyvepladsen i Peking, som er min kammerat fra Flyverskolen, kan skaffe mig stillingen, men han vil have fem hundrede sølvdollar.

SHUI TA

Er det ikke en usædvanlig stor sum?

SUN

Nej. Han er nødt til at fyre en af piloterne. For

pligtforsømmelse. Og ham han har i kikkerten er endda meget påpasselig, fordi han har en stor familie.

SHUI TA

Der er blot det: vil chefen så ikke sælge dig om en måned?

SUN

Der bliver ikke noget med forsømmelser hos mig.

SHUI TA (betragter ham prøvende et stykke tid)

Hr. Yang Sun. Du forlanger, min kusine skal opgive sin lille butik og alle sine venner her i byen og helt og holdent lægge sin skæbne i dine hænder. Jeg går ud fra, at du vil gifte dig med hende?

SUN

Det er jeg parat til.

SHUI TA

Men er det så ikke en skam at sjakre forretningen bort for et par sølvdollar? Man får ikke meget for den ved hurtig handel. Kunne det ikke friste dig at føre forretningen videre?

SUN

Mig? Skal man se mig, Yang Sun, flyveren, bag en disk: "Ønsker den ærede herre en stærk eller en mild cigar?" Det er ikke noget for Yang Sun.

SHUI TA

Tillad mig at spørge om flyvning er noget, sådan rent økonomisk?

SUN (tager et brev op af lommen)

Jeg får to hundrede halvtreds sølvdollar om måneden!

SHUI TA

Det er åbenbart en god stilling. Hr. Yang Sun, min kusine har pålagt mig at hjælpe dig til denne stilling, fordi det betyder så meget for dig. Jeg ser ikke nogen grund til, at hun ikke skulle følge sit hjerte. Hun har ret til at lære kærligheden at kende. Jeg er parat til at omsætte alt her i rede penge.

HUSBESTYRERINDEN (ind)

Goddag, hr. Shui Ta. Det drejer sig om huslejen, som forfalder i overmorgen.

SHUI TA

Fru Mi Tzü, min kusine tænker på at gifte sig, og hendes tilkommende — (han forestiller Yang Sun) - hr. Yang Sun tager hende med til Peking, hvor de vil begynde et nyt liv. Hvis jeg kan få nok for min tobak, sælger jeg.

HUSBESTYRERINDEN

Hvor meget skal du bruge?

SUN

Tre hundrede på bordet.

SHUI TA (hurtigt)

Nej, fem hundrede!

HUSBESTYRERINDEN (til Sun)

Jeg kan måske hjælpe dig. (Til Shui Ta) Hvad har du givet for din tobak?

SHUI TA

Min kusine betalte tusind sølvollar for den, og der er blevet solgt meget lidt.

HUSBESTYRERINDEN

Tusind sølvollar! Hun er naturligvis blevet snydt. Nu skal jeg sige dig noget: Jeg betaler tre hundrede sølvollar for hele butikken, hvis du flytter i overmorgen.

SUN

Det gør vi. Det er en aftale.

SHUI TA

Det er for lidt.

SUN

Det er nok.

SHUI TA

Jeg må have mindst fem hundrede.

SUN

Til hvad?

SHUI TA

Tillader du, at jeg taler et øjeblik med min kusines forlovede.
(Afsides til Sun) Al tobakken her er pantsat til to gamle folk for de to hundrede, du fik i går.

SUN (tøvende)

Er der en skriftlig aftale?

SHUI TA

Nej.

SUN (til husbestyrerinden efter en lille pause)

Vi klarer den med de tre hundrede.

HUSBESTYRERINDEN

Men jeg må vide om forretningen er gældfri.

SUN

Du svarer!

SHUI TA

Forretningen er gældfri.

SUN

Hvornår kan de tre hundrede blive udbetalt?

HUSBESTYRERINDEN

I overmorgen. Du kan jo tænke lidt over det. (ud)

SUN (råber efter hende)

Det er en aftale! Alt for tre hundrede, så er den sorg slukket.